

ЗАКОН О ЕФИКАСНОМ КОРИШЋЕЊУ ЕНЕРГИЈЕ

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом се уређује ефикасно коришћење енергије и енергената (у даљем тексту: енергије) у сектору производње, преношења, дистрибуције и потрошње енергије, и то: политика ефикасног коришћења енергије; систем енергетског менаџмента; означавање нивоа енергетске ефикасности производа који утичу на потрошњу енергије; минимални захтеви енергетске ефикасности у производњи, преношењу и дистрибуцији електричне и топлотне енергије и испоруци природног гаса; финансирање, подстицајне и друге мере у овој области, као и друга питања од значаја за права и обавезе физичких и правних лица у вези са ефикасним коришћењем енергије.

Циљ закона

Члан 2.

Ефикасним коришћењем енергије остварују се следећи циљеви:

- 1) повећање сигурности снабдевања енергијом и њено ефикасније коришћење;
- 2) повећање конкурентности привреде;
- 3) смањење негативних утицаја енергетског сектора на животну средину;
- 4) подстицање одговорног понашања према енергији, на основу спровођења политике ефикасног коришћења енергије и мера енергетске ефикасности у секторима производње, преношења, дистрибуције и потрошње енергије.

Одговорност у области ефикасног коришћења енергије

Члан 3.

Министарство надлежно за послове енергетике (у даљем тексту: Министарство) одговорно је за креирање политике ефикасног коришћења енергије, утврђивање и надгледање остваривања циљева из ове области, проверу енергетских уштеда и извештавање резултата, предлагање Влади правних аката који се доносе на основу овог закона, као и њихово спровођење, те сарадњу са међународним институцијама по питањима ефикасног коришћења енергије.

Субјекти на које се закон примењује

Члан 4.

Корисници енергије, у смислу овог закона, јесу нарочито:

- 1) привредна друштва, са претежном делатношћу у производном сектору;
- 2) привредна друштва, са претежном делатношћу у сектору трговине и услуга;
- 3) јавни сектор;
- 4) зграде;
- 5) домаћинства;
- 6) транспорт;
- 7) остали корисници енергије.

Сектори производње, преношења и дистрибуције енергије, обухваћени овим законом, у смислу потребе ефикасног коришћења енергије, јесу нарочито:

- 1) производња, пренос и дистрибуција топлотне енергије;
- 2) производња, пренос и дистрибуција електричне енергије,
- 3) испорука природног гаса и остали сектори производње, преношења и дистрибуције енергије.

Значење израза

Члан 5.

Изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) **дистрибутивни систем** јесте систем којим се енергија дистрибуира крајњим купцима;
- 2) **дистрибутер енергије** јесте физичко или правно лице одговорно за преношење енергије, ради испоруке крајњим потрошачима и дистрибутивним станицама које продају енергију крајњим потрошачима;
- 3) **ефикасно коришћење енергије** јесте коришћење енергије за квалитетно обављање одговарајућих активности и пружање услуга на начин којим се постиже минимална потрошња енергије, у оквиру техничких могућности савремених постројења, опреме и уређаја;
- 4) **ESCO (energy service company)** јесте привредно друштво, односно друго правно лице, односно предузетник, регистровано за обављање енергетских услуга (у даљем тексту: ЕСКО) које повећавају енергетску ефикасност зграде, технолошког процеса и услуге и које до извесног степена прихвата финансијски ризик за обављене енергетске услуге, тако што наплату својих услуга, потпуно или делимично, остварује на основу постигнутих уштеда насталих на основу спроведених мера и скупа других прихваћених извођачких критеријума;
- 5) **еко - дизајн** јесте скуп услова које мора да испуњава производ који користи енергију у погледу заштите животне средине у периоду који обухвата процес његовог настанка, период његове употребе, као и период стављања производа ван употребе;
- 6) **елаборат о енергетској ефикасности постројења** јесте елаборат у коме се на основу прописаних метода документовано израчунава, односно процењује степен енергетске корисности постројења;
- 7) **енергетска ефикасност** јесте однос између оствареног резултата у услугама, добрима или енергији и за то утрошене енергије;

8) **класа енергетске ефикасности производа** јесте класификација производа који посредно или непосредно утичу на потрошњу енергије током њихове употребе, означена на таквом производу, у складу са законом и прописима донетим на основу закона;

9) **енергетска услуга** јесте услуга која обухвата активности и радње које доводе до проверљивог и мерљивог или процењивог повећања енергетске ефикасности објеката, техничких система, производних процеса, приватних и јавних услуга, односно уштеде енергије и повећања економских ефеката. Ове услуге обично се заснивају на примени енергетски ефикасне технологије, односно поступака којима се постижу уштеде енергије и други пратећи позитивни ефекти, а могу да укључе одговарајућа руковања, одржавања и контроле неопходне за пружање услуге. Енергетска услуга се пружа на основу уговора, којим се између осталог, уговара уштеда енергије;

10) **енергетски менаџер** јесте лице именовано од стране обвезника система енергетског менаџмента да прати и бележи начине коришћења и количине употребљене енергије, предлаже и спроводи мере ефикасног коришћења енергије и обавља друге послове утврђене овим законом;

11) **енергетски преглед** јесте систематска процедура за прибављање потребних података и сазнања о постојећем нивоу и начину производње, преношења, дистрибуције и употребе енергије објекта, производног процеса, приватних и јавних услуга, помоћу којих се утврђују и квантификују могућности за економски исплативо, ефикасно коришћење енергије. О спроведеном енергетском прегледу овлашћени енергетски саветници израђују и подносе извештај о енергетском прегледу;

12) **енергетска ревизија** јесте систематска процедура која за циљ има проверу резултата енергетског прегледа и ефеката у погледу унапређења енергетске ефикасности у складу са овим законом и спровођење других анализа које пропише Министар;

13) **енергија** јесте електрична енергија, топлотна енергија и енергенти који се налазе у продаји: природни гас (укључујући и случај када се налази у течном стању), течни нафтни гас, угаљ, мазут и друга горива за грејање и хлађење, све врсте горива за погон транспортних средстава (изузев горива за погон у авио и поморском транспорту), обновљиви енергенти и електрична или топлотна енергија добијена фракцијом комуналног отпада;

14) **заступник** јесте правно лице или предузетник регистрован у Републици Србији, односно физичко лице са пребивалиштем у Републици Србији, које је произвођач овластио да за његов рачун предузима радње из овлашћења, а у вези са стављањем производа на тржиште Републике Србије;

15) **извештај енергетског менаџера** јесте писани извештај којим енергетски менаџер извештава Министарство о спроведеним мерама и активностима дефинисаним програмом и планом енергетске ефикасности;

16) **извештај о енергетском прегледу** јесте писани извештај који након спроведеног енергетског прегледа, подносе овлашћени енергетски саветници, а који поред анализе енергетске ефикасности постројења, односно објекта садржи техно-економску анализу могућности повећања енергетског степена корисности постројења, односно могућности побољшања енергетских својстава објекта,

оправданости комбиноване производње електричне и топлотне енергије, употребе обновљивих извора енергије, топлотних пумпи, смањења емисије CO₂ и др.;

17) **испорука на тржишту** јесте свако чињење доступним производа на тржишту Републике Србије ради дистрибуције, потрошње или употребе, са или без накнаде;

18) **испоручилац** јесте произвођач или његов заступник или увозник који на тржиште Републике Србије ставља производ у промет или га ставља у употребу;

19) **јавни сектор** јесте део националне економије који обухвата општи ниво државе, као и јавна предузећа, у смислу закона којим се уређује буџетски систем;

20) **комбинована производња електричне и топлотне енергије** (когенерација) јесте процес истовремене производње топлотне и електричне, односно механичке енергије;

21) **котао** јесте уређај који се састоји од горионика и тела котла, у коме се вода загрева енергијом ослобођеном у процесу сагоревања;

22) **листа са подацима** јесте типска табела са информацијама о производу који утиче на потрошњу енергије;

23) **мере за побољшање енергетске ефикасности** јесу све активности и радње које доводе до проверљивог и мерљивог или процењивог повећања енергетске ефикасности у секторима производње, дистрибуције, преношења и потрошње енергије;

24) **механизми енергетске ефикасности** јесу општи инструменти које користи Влада, органи државне управе и други државни органи или друга тела у Републици Србији, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и друге јавне службе ради стварања оквира подршке или подстицаја за учеснике на тржишту да пружају и набављају енергетске услуге и примењују мере за побољшање енергетске ефикасности;

25) **објекат** јесте грађевина спојена са тлом, која представља физичку, функционалну, техничко - технолошку целину са свим потребним инсталацијама, постројењима и опремом, односно саме инсталације, постројења, опрема и уређаји који се уграђују у објекат или самостално изводе (зграде свих врста, енергетски објекти, унутрашња и спољна мрежа и инсталације, објекти комуналне инфраструктуре, индустријски, пољопривредни и други привредни објекти, објекти спорта и рекреације, и сл.);

26) **овлашћени енергетски саветник** јесте физичко или правно лице овлашћено за вршење енергетског прегледа у складу са одредбама овог закона и прописа донетих на основу овог закона;

27) **ознака енергетске ефикасности** јесте ознака стављена на производ или уз производ која садржи информације о карактеристикама производа које омогућавају потрошачу да стекне увид у потрошњу енергије или потрошњу осталих битних ресурса за време коришћења производа, односно о класи његове енергетске ефикасности и нивоу буке коју емитује;

28) **остали ресурси** јесу вода, хемијска средства или друге супстанце које производ који утиче на потрошњу енергије користи приликом уобичајеног начина рада;

29) **програм енергетске ефикасности** јесте плански документ који доноси јединица локалне самоуправе, односно други обвезник система енергетског менаџмента о планираном начину остваривања и величини планираног циља уштеде енергије, за период од најмање три године;

30) **план енергетске ефикасности** јесте плански ~~ннеани~~ документ са мерама и активностима којим обвезници система енергетског менаџмента планирају да спроведу програм енергетске ефикасности;

31) **побољшање енергетске ефикасности** јесте смањење потрошње енергије за исти обим и квалитет обављених активности и пружених услуга или повећање обима и квалитета обављених активности и пружених услуга уз исту потрошњу енергије, а које се остварује применом мера ефикасног коришћења енергије (технолошких промена, понашања обвезника система енергетског менаџмента и/или економских промена);

32) **производ који утиче на потрошњу енергије** јесте производ који користи енергију или производ чија употреба има утицај на потрошњу енергије, а који се у Републици Србији ставља на тржиште и/или ставља у употребу, укључујући делове намењене за уградњу у производе који утичу на потрошњу енергије, а који се за потребе потрошача стављају на тржиште и/или ставља у употребу као засебни делови, чија се еколошка својства могу независно оценити;

33) **произвођач** јесте правно лице или предузетник које израђује производ или лице које се представља као произвођач стављањем на производ свог пословног имена, имена или назива, жига, неке друге препознатљиве ознаке или на други начин;

34) **продавац** јесте правно лице или предузетник регистрован у Републици Србији, које потрошачима продаје, изнајмљује, продаје кроз закуп или приказује производе;

35) **реконструкција** јесте извођење грађевинских и других радова на постојећем објекту којима се: утиче на стабилност и сигурност објекта; мењају конструктивни елементи или технолошки процес; мења спољни изглед објекта и повећава број функционалних јединица;

36) **систем даљинског грејања** јесте систем у оквиру ког се у централизованом постројењу обавља производња, преко дистрибутивног система дистрибуира и у више објеката за потребе грејања испоручује топлотна енергија у виду водене паре, топле или вреле воде;

37) **систем даљинског хлађења** јесте систем у оквиру ког се у централизованом постројењу обавља производња, преко дистрибутивног система дистрибуира и у више објеката у сврху хлађења испоручује расхлађени флуид;

38) **систем енергетског менаџмента** јесте систем организованог управљања енергијом који обухвата најшири скуп регулаторних, организационих, подстицајних и техничких и других мера и активности, те организованог праћења и анализе производње, дистрибуције, преношења и потрошње енергије, које у оквирима својих надлежности, утврђују и спроводе органи државне управе, органи јединица локалне самоуправе и обвезници система енергетског менаџмента;

39) **систем за климатизацију** јесте систем уређаја и опреме којим се за неки затворени простор врши припрема ваздуха у смислу контроле унете количине свежег ваздуха, регулације температуре и влажности ваздуха у том простору;

40) **стављање на тржиште** јесте прва испорука производа на тржиште Републике Србије;

41) **стављање у употребу** јесте прво коришћење неког производа у Републици Србији у складу са његовом наменом;

42) **топлотна пумпа** јесте уређај или технички систем који омогућава да се топлотна енергија преноси у смеру супротном од природног тока, тј. са околног ваздуха, воде или земље ниже температуре на ваздух у објекту или потрошну топлу воду више температуре, за потребе грејања или за индустријске намене. Код повратних топлотних пумпи проток топлоте може бити и из објекта ка околини;

43) **уговарање енергетских уштеда** јесте аранжман између корисника и испоручиоца енергетских услуга (уобичајено ЕСКО) за побољшање енергетске ефикасности, где се трошкови увођења тих мера плаћају према степену побољшања енергетске ефикасности који је уговором о енергетским услугама договорен;

44) **уговор о финансирању од треће стране** јесте уговор који, поред снабдевача енергије и корисника мера за побољшање енергетске ефикасности, укључује и трећу страну, ЕСКО, које обезбеђује новчана средства за спровођење мера и обрачунава накнаду од корисника која одговара делу енергетских уштеда које су резултат спроведених мера;

45) **уштеђена енергија** јесте количина енергије која је остала сачувана због примене једне или више мера ефикасног коришћења енергије, а која се установљава мерењем или проценом утрошене енергије пре и после примене мера побољшања енергетске ефикасности, уз усклађивање према спољашњим условима који утичу на потрошњу енергије;

46) **увозник** јесте правно лице или предузетник регистрован у Републици Србији који ставља на тржиште производ из других земаља;

47) **финансијски инструменти за уштеду енергије** јесу сви финансијски инструменти као што су фондови, субвенције, смањење пореза, зајмови, финансирање од треће стране, уговарање енергетских уштеда, гаранције уговорених енергетских уштеда, енергетско подуговарање и други сродни уговори који су правним или физичким лицима доступни на тржишту, с циљем да делимично или потпуно покрију почетне трошкове пројекта којим се уведе мере побољшања енергетске ефикасности.

II. ПОЛИТИКА ЕФИКАСНОГ КОРИШЋЕЊА ЕНЕРГИЈЕ

Основни акти

Члан 6.

Основни акти којим се утврђује политика ефикасног коришћења енергије су:

1) Стратегија развоја енергетике Републике Србије која се припрема и доноси на начин уређен законом којим се уређује област енергетике (у даљем тексту: Стратегија);

2) Програм остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије (у даљем тексту: Програм остваривања стратегије), који се припрема и доноси на начин уређен законом којим се уређује област енергетике;

3) Акциони план за енергетску ефикасност Републике Србије;

4) Програм и план енергетске ефикасности које доносије јединица локалне самоуправе;

5) Програм и план ефикасног коришћења енергије које доносе други обвезници система енергетског менаџмента.

Стратегија развоја енергетике и Програм остваривања Стратегије

Члан 7.

Стратегијом, у смислу ефикасног коришћења енергије одређују се основни правци и главни циљеви за ефикасно коришћење енергије, а Програмом остваривања Стратегије се утврђују услови, начин, мере и динамика њиховог остваривања, у складу са законом којим се уређује енергетика.

Акциони план за енергетску ефикасност Републике Србије

Члан 8.

Акционим планом за енергетску ефикасност Републике Србије (у даљем тексту: Акциони план), који се доноси у складу са Стратегијом, на период од најмање три године, ближе се утврђује спровођење политике и мера ефикасног коришћења енергије.

Акциони план нарочито садржи:

- 1) планиране националне циљеве уштеде енергије Републике Србије за период од три године, у складу са дугорочним циљем ефикасног коришћења енергије утврђеног Стратегијом;
- 2) мере за ефикасно коришћење енергије, активности, носиоце активности, рокове и процену очекиваних резултата сваке од мера којима се предвиђа остваривање планираног циља;
- 3) финансијске, правне и друге инструменте предвиђене за спровођење планираних мера и активности ефикасног коришћења енергије;
- 4) оцену степена остварења планираног циља уштеде енергије из претходног Акционог плана.

Акциони план по потреби може детаљније покривати поједине секторе производње, дистрибуције и преноса енергије, као и секторе потрошње енергије (попут зградарства, јавних и комерцијалних услуга, транспорта, индустрије и др.), које својом специфичношћу значајно утичу на потрошњу енергије а чијим би се унапређењем битно утицало на остваривање постављених циљева уштеда енергије.

Акциони план доноси Влада, на период од три године, на предлог Министарства.

Спровођење Акционог плана

Члан 9.

Министарство је одговорно за спровођење и контролу спровођења Акционог плана у целини, прати, врши верификацију и евалуацију уштеда енергије остварених реализацијом Акционог плана.

Извештај о спровођењу Акционог плана Министарство подноси Влади сваке године.

Извештај из става 2. овог члана обавезно садржи оцену ефеката реализације мера садржаних у Акционом плану, степен реализације постављених циљева, укључујући мере за превазилажење уочених проблема и тешкоћа.

Органи државне управе, надлежни органи Аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, у оквиру својих надлежности, одговорни су за спровођење Акционог плана и достављају Министарству податке неопходне за праћење спровођења Акционог плана.

Министар надлежан за послове енергетике (у даљем тексту: Министар) прописује начин и рокове достављања података неопходних за праћење спровођења Акционог плана.

Министар прописује методологију за праћење, верификацију и евалуацију ефеката спровођења Акционог плана.

Програм енергетске ефикасности јединице локалне самоуправе

Члан 10.

Јединица локалне самоуправе као обвезник система енергетског менаџмента доноси програм енергетске ефикасности, у складу са Стратегијом и Акционим планом.

Програм енергетске ефикасности садржи нарочито:

1) планирани циљ уштеда енергије, који је у складу са планираним циљевима Стратегије, Програма остваривања Стратегије и Акционог плана;

2) преглед и процену годишњих енергетских потреба, укључујући процену енергетских својстава објеката;

3) предлог мера и активности које ће обезбедити ефикасно коришћење енергије, и то:

– план енергетске санације и одржавања јавних објеката које користе органи јединице локалне самоуправе, јавне службе и јавна предузећа чији је оснивач јединица локалне самоуправе, у смислу повећања њихове енергетске ефикасности;

– планове унапређења система комуналних услуга у смислу повећања њихове енергетске ефикасности (систем даљинског грејања, систем даљинског хлађења, водовод, јавна расвета, управљање отпадом, јавни транспорт и др.);

– друге мере које се планирају у смислу ефикасног коришћења енергије;

4) носиоце и рокове реализације предложених мера;

5) средства потребна за спровођење програма, изворе и начин њиховог обезбеђивања.

Програм из става 1. овог члана доноси се на период од три године.

Програм енергетске ефикасности осталих обвезника система енергетског менаџмента

Члан 11.

Програм енергетске ефикасности који доноси обвезник система енергетског менаџмента, садржи нарочито:

1) планирани циљ уштеда енергије, који је у складу са планираним циљевима Стратегије, Програма остваривања Стратегије и Акционог плана;

2) преглед и процену годишњих енергетских потреба, укључујући процену енергетских својстава објеката;

- 3) предлог мера и активности које ће обезбедити ефикасно коришћење енергије;
  - 4) носиоце и рокове реализације предложених мера;
  - 5) рокове и процену очекиваних резултата сваке од мера којима се предвиђа остваривање планираног циља;
  - 6) финансијске инструменте (изворе и начин обезбеђивања средстава) предвиђене за спровођење планираних мера и активности.
- Програм из става 1. овог члана доноси се на период од три године.

План енергетске ефикасности

Члан 12.

План енергетске ефикасности који доноси јединица локалне самоуправе, односно други обвезник система енергетског менаџмента детаљније разрађује мере и активности из програма из члана 11. овог закона, и садржи нарочито: мере и активности којима се предвиђа ефикасно коришћење енергије, носиоце и рокове за спровођење планираних активности, очекиване резултате за сваку од мера, односно активности, финансијске инструменте (изворе и начин обезбеђивања) предвиђене за спровођење планираних мера.

План из става 1. овог члана доноси се на период од једне године.

III. СИСТЕМ ЕНЕРГЕТСКОГ МЕНАѢМЕНТА

Утврђивање и спровођење

Члан 13.

Систем енергетског менаџмента, у оквирима својих надлежности, утврђују и спроводе Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада), Министарство, обвезници система енергетског менаџмента, енергетски менаџери и овлашћени енергетски саветници.

Надлежности Владе

Члан 14.

Влада на предлог Министарства:

- 1) доноси Акциони план;
- 2) утврђује годишње планиране циљеве уштеда енергије за обвезнике система енергетског менаџмента, у складу са Акционим планом, граничну вредност потрошње енергије којом се одређује која привредна друштва су обвезници система, као и образац пријаве о оствареној потрошњи енергије;
- 3) прописује врсте производа који утичу на потрошњу енергије за које је неопходно означавање енергетске ефикасности, као и динамику увођења ознака енергетске ефикасности;
- 4) прописује врсту производа који морају да испуњавају захтеве еко-дизајна;

5) прописује минималне захтеве енергетске ефикасности које морају да испуњавају нова и ревитализована постројења и системи за преношење и системи за дистрибуцију електричне, односно топлотне енергије;

6) годишњи програм финансирања активности и мера унапређења енергетске ефикасности.

Надлежности Министарства

Члан 15.

Министарство организује, спроводи и прати реализацију система енергетског менаџмента, и то:

1) прикупља годишње извештаје обвезника система енергетског менаџмента;

2) води базу података од значаја за праћење спровођења система енергетског менаџмента;

3) планира и утврђује динамику одржавања теоријских и практичних обука физичких лица за енергетске менаџере и енергетске саветнике, као и начин пријављивања заинтересованих за похађање обуке;

4) организује обуку енергетске менаџере и енергетске саветнике;

5) организује полагање испита за енергетске менаџере и енергетске саветнике и издаје уверења о положеном испиту;

6) издаје лиценце енергетским менаџерима и енергетским саветницима;

7) води регистре лиценцираних енергетских менаџера и овлашћених енергетских саветника;

8) регистар са подацима о овлашћеним енергетским саветницима из тачке

7) овог члана објављује на интернет страници Министарства;

9) води обједињене статистичке податке о енергији испорученој купцима енергије;

10) врши послове у области финансирања ефикасног коришћења енергије и управља Буџетским фондом за унапређење енергетске ефикасности;

11) изводи јавне кампање и друге едукативне активности у функцији јачања свести у односу на ефикасно коришћење енергије и подржава друге извођаче таквих кампања и активности;

12) преко система инспекцијског надзора из делокруга Министарства врши контролу спровођења и функционисања система енергетског менаџмента, у погледу квалификација лица који обављају послове енергетског менаџмента, извештаја које они достављају по овом закону и спровођења мера енергетске ефикасности.

13) обавља и друге послове прописане овим законом.

Овлашћења Министра

Члан 16.

Министар, у складу са овим законом, доноси подзаконске акте којима се доприноси успешном функционисању система енергетског менаџмента, и то:

1) о начину и роковима достављања података неопходних за праћење спровођења Акционог плана;

- 2) о методологији за праћење, верификацију и евалуацију ефеката спровођења Акционог плана;
- 3) о ближим условима за именовање енергетских менаџера према обвезницима система;
- 4) о обрасцу извештаја о остваривању циљева уштеде енергије;
- 5) о врстама података, року, начину и обрасцу на којем се достављају подаци о извршеном енергетском прегледу;
- 6) о садржини извештаја о спроведеном енергетском прегледу;
- 7) о методологији за спровођење енергетског прегледа;
- 8) о овлашћивању организације за вршење обуке за полагање испита за енергетског менаџера и енергетског саветника;
- 9) о начину спровођења обуке и садржини програма за теоретску и практичну обуку за енергетске менаџере и енергетске саветнике, висину и начин плаћања трошкова за похађање обуке;
- 10) о ближим условима, програму и начину полагања испита;
- 11) о начину означавања производа који утичу на потрошњу енергије, облику, изгледу, садржини ознаке енергетске ефикасности и другим питањима од значаја за означавање из члана 41. овог закона;
- 12) о захтевима еко-дизајна, поступку утврђивања усклађености производа са захтевима еко-дизајна и начину означавања производа;
- 13) техничке прописе којима се прописују технички захтеви за поједине врсте или групе производа у погледу еко-дизајна;
- 14) о садржини елабората о енергетској ефикасности постројења за производњу топлотне или електричне енергије, система или делова система за преношење, односно дистрибуцију електричне, односно топлотне енергије;
- 15) о обрасцу на коме се достављају обједињени статистички подаци о испорученој енергији;
- 16) о условима под којима би опремање грејне инсталације мерним уређајима било технички неизводљиво или у односу на дугорочно процењену уштеду енергије није економски исплативо,
- 17) о контроли рада котлова односно других ложишта, укључујући систем за грејање објекта, односно појединих делова система за грејање из члана 65. овог закона;
- 18) о контроли система климатизације из члана 66. овог закона;
- 19) о критеријумима под којима корисници средстава могу бити изузети од обавезе вршења енергетског прегледа;
- 20) о ближим условима за расподелу и коришћење средстава Буџетског фонда, начину расподеле тих средстава, као и начину праћења наменског коришћења средстава и уговорених права и обавеза;

21) о облику и структури модела уговора за поједине врсте енергетских услуга када се финансирају средствима буџетског фонда, или када су корисници из јавног сектора;

22) о минималним критеријумима у погледу енергетске ефикасности у поступку јавне набавке роба и услуга;

23) о обиму и врсти података који се прикупљају из обавезних техничких прегледа, као и садржини и обрасцу извештаја који омогућавају утврђивање и праћење индикатора потрошње енергије у транспорту.

Обвезници система енергетског менаџмента

Члан 17.

Обвезници система енергетског менаџмента (у даљем тексту: обвезници система) су:

1) привредна друштва уписана у регистар код Агенције за привредне регистре са претежном делатношћу у производном сектору, уколико користе више енергије од количине коју пропише Влада;

2) привредна друштва уписана у регистар код Агенције за привредне регистре са претежном делатношћу у сектору трговине и услуга уколико користе више енергије од количине коју пропише Влада;

3) привредна друштва уписана у регистар код Агенције за привредне регистре са претежном делатношћу у производном сектору која не потпадају под обавезу управљања енергијом према тачки 1) овог члана, а поседују објекте који у збиру користе више енергије од количине прописане у тачки 2) овог члана;

4) органи државне управе и други органи Републике Србије, органи аутономне покрајине, органи јединица локалне самоуправе са више од 20000 становника, као и друге јавне службе које користе објекте у јавној својини.

Обвезници система из става 1. тач. 1) до 3) овог члана дужни су да у року од 60 дана од доношења акта Владе из члана 14. става 1. тачка 2) овог закона поднесу Министарству пријаву о оствареној потрошњи енергије на прописаном обрасцу.

Обавезе обвезника система

Члан 18.

Обвезник система дужан је нарочито да:

1) реализује планирани циљ уштеде енергије који прописује Влада;

2) именује потребан број енергетских менаџера;

3) доноси програм и годишњи план енергетске ефикасности и доставља га Министарству, на његов захтев;

4) спроводи мере за ефикасно коришћење енергије наведене у програму, односно плану из тачке 3) овог става;

5) обавештава Министарство о лицу које је именовано за енергетског менаџера и о лицу које је овлашћено да у име обвезника, поред енергетског менаџера, потписује извештаје из члана 15. став 1. тачка 1) овог закона;

6) доставља Министарству годишње извештаје о остваривању циљева садржаних у програму и плану из тачке 3) овог става;

7) обезбеђује спровођење енергетских прегледа најмање једном у пет година, осим ако овим законом није другачије прописано;

8) предузима и друге активности и мере у складу са законом.

Обвезник система из члана 17. став 1. тачка 1) до 3) овог закона именује енергетског менаџера из реда стално запослених лица код обвезника система.

Обвезник система из члана 17. став 1. тачка 4) овог закона могу да именују енергетског менаџера из реда стално запослених лица код обвезника система или по основу уговора.

Обвезник система доставља извештај из става 1. тачка 6) овог члана на прописаном обрасцу, најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину.

Министар прописује ближе услове за именовање енергетских менаџера према обвезницима система.

Министар прописује образац извештаја о остваривању циљева уштеде енергије.

Енергетски менаџер

Члан 19.

Енергетски менаџер је лице именовано од стране обвезника система, које има обавезу нарочито да:

1) прикупља и анализира податке о начину коришћења енергије обвезника система;

2) припрема програме и планове из члана 6. став 1. тач. 4) и 5) овог закона;

3) предлаже мере које доприносе ефикасном коришћењу енергије и учествује у њиховој реализацији;

4) стара се о припреми извештаја из члана 17. став 1. тачка 6);

5) предузима и друге активности и мере прописане законом.

Послове енергетског менаџера искључиво може да обавља лице које има лиценцу за обављање послова енергетског менаџера.

Овлашћени енергетски саветник

Члан 20.

Овлашћени енергетски саветник врши енергетски преглед и енергетску ревизију.

Овлашћени енергетски саветник је физичко или правно лице, уписано у регистар овлашћених енергетских саветника који води Министарство.

Овлашћени енергетски саветник дужан је да по извршеном енергетском прегледу достави Министарству податке о извршеном прегледу, у року, на начин и обрасцу који утврди Министарство.

Министарство води базу података о извршеним енергетским прегледима.

Министар прописује врсту података, рок, начин и образац на којем се достављају подаци о извршеном енергетском прегледу, односно енергетској ревизији.

Овлашћени енергетски саветник као физичко лице

Члан 21.

Физичко лице може да обавља послове овлашћеног енергетског саветника уколико има лиценцу за обављање послова овлашћеног енергетског саветника.

Овлашћени енергетски саветник као правно лице

Члан 22.

Енергетски преглед за обвезнике система из члана 17. овог закона обавља правно лице:

- 1) које је регистровано за једну од следећих делатности: пројектовање, стручни надзор грађења, техничко саветовање, научно-истраживачку област, истраживање и развој у техничким наукама, научне и стручне послове из области енергетике;
- 2) које запошљава најмање два лица одговарајуће струке са лиценцом овлашћеног енергетског саветника;
- 3) које није правоснажно осуђивано за привредни преступ;
- 4) које је уписано у регистар овлашћених енергетских саветника.

Обавезе овлашћеног енергетског саветника

Члан 23.

Овлашћени енергетски саветник израђује извештај о спроведеном енергетском прегледу са предлогом мера за ефикасно коришћење енергије.

Овлашћеног енергетског саветника, у смислу става 1. овог члана, могу да ангажују обвезници система и друга физичка или правна лица.

Извештај о спроведеном енергетском прегледу

Члан 24.

Извештај о спроведеном енергетском прегледу садржи нарочито:

- 1) енергетски биланс објекта, производних процеса и услуга које су предмет прегледа;
- 2) процену постојећег нивоа енергетске ефикасности објекта, производних процеса и услуга које су предмет прегледа;
- 3) предлог мера за повећање енергетске ефикасности објекта, производних процеса и услуга које су предмет прегледа;
- 4) процену остваривих уштеда енергије и смањења емисије CO₂ за сваку предложену меру, као и процену укупних остваривих уштеда енергије и укупног смањења емисије CO₂ у случају истовремене примене више мера ефикасног коришћења енергије, укључујући и економско-финансијску анализу тих мера;
- 5) завршно стручно мишљење које укључује предлог мера за ефикасно коришћење енергије које треба спровести;
- 6) друге податке од значаја за процену енергетске ефикасности и предлагање мера за ефикасно коришћење енергије.

Министар ближе прописује садржину извештаја о спроведеном енергетском прегледу.

Методологија за спровођење енергетског прегледа

Члан 25.

Резултати енергетског прегледа сматрају се ваљаним једино ако је преглед спроведен по прописаној методологији од стране овлашћеног енергетског саветника и приказан према прописаној садржини извештаја о спроведеном енергетском прегледу.

Министар ближе прописује методологију за спровођење енергетског прегледа, услове и начин вршења енергетске ревизије.

Методологија из става 2. овог члана се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије” и на интернет презентацији Министарства.

Конфликт интереса овлашћеног енергетског саветника

Члан 26.

Енергетски преглед који се врши у складу са обавезом утврђеном законом не може спровести овлашћени енергетски саветник који има конфликт интереса.

Конфликт интереса овлашћеног енергетског саветника постоји када је саветник, саветников супружник или неко од родбине саветника из првог или другог степена сродства (родитељи, деца, усвојиоци и усвојеници, браћа или сестре):

1) запослен у привредном друштву које је предмет енергетског прегледа или је члан управног или надзорног одбора тог привредног друштва;

2) акционар или власник удела у привредном друштву које је наручило дати преглед;

3) запослен у привредном друштву које је урадило техничку документацију, или извршило техничку контролу техничке документације, или је било извођач радова на објекту или у правном лицу у коме се преглед врши.

Уз извештај о енергетском прегледу, саветник обавезно прилаже и потписану изјаву да се не налази у било којој од ситуација која је овим законом дефинисана као конфликт интереса.

Архивирање и чување извештаја

Члан 27.

Обвезник система и овлашћени енергетски саветник дужни су да извештаје о спроведеном енергетском прегледу архивирају и чувају најмање 10 година и и на захтев достављају на увид Министарству.

Поштовање поверљивости податка

Члан 28.

Овлашћени енергетски саветник је дужан да поштује правило поверљивости свих података до којих дође у обављању енергетског прегледа објекта, производних процеса и услуга физичких или правних лица, а који се односе на та лица.

Обавеза поштовања поверљивости може се укинути само од стране физичког или правног лица чији је објекат или постројење предмет енергетског прегледа или у случајевима када је то прописано законом.

Овлашћени енергетски саветник поверљиве податке не може користити за потребе или на штету трећих лица, нити стицати корист од њихове употребе.

1. Уверења и лиценце

Уверење о положеном испиту за енергетског менаџера

Члан 29.

Уверење о положеном испиту за обављање послова енергетског менаџера издаје се лицу које је положило испит за енергетског менаџера.

Испит за обављање послова енергетског менаџера може полагати лице које:

1) има најмање диплому трогодишњих студија техничких факултета (основних академских студија) и има уверење о похађању обуке за полагање испита за енергетског менаџера; или

2) има диплому дипломских академских студија машинског, електротехничког или технолошког факултета.

Уверење о положеном испиту за енергетског саветника

Члан 30.

Уверење о положеном испиту за обављање послова енергетског саветника издаје се лицу које положило стручни испит за енергетског саветника.

Испит за обављање послова овлашћеног енергетског саветника може полагати лице које:

1) има уверење о положеном испиту за обављање послова енергетског менаџера;

2) има најмање трогодишње искуство у обављању послова енергетских прегледа или такво искуство у испитивању енергетских или процесних инсталација;

3) је похађало курс теоретске и практичне обуке за овлашћеног енергетског саветника.

Члан 31.

Спровођење обуке

Обуку за полагање испита за енергетског менаџера и овлашћеног енергетског саветника организује Министарство.

За обављање послова из става 1. овог члана Министар може овластити организацију која испуњава услове у погледу кадрова, опреме и простора.

Овлашћење из става 2. овог члана издаје се решењем Министра на период од четири године и може се обновити.

Овлашћење за вршење послова из става 2. овог члана Министар одузима решењем, ако се накнадно утврди да овлашћена организација не испуњава прописане услове или се утврди да је овлашћење дато на основу нетачних и неистинитих података.

Решење из ст. 3. и 4. објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Уверење о похађању обуке издаје организација из став 2. овог члана.

За похађање обуке плаћају се трошкови.

Министар прописује начин спровођења обуке и садржину програма за теоретску и практичну обуку за енергетске менаџере и овлашћене енергетске саветнике, висину и начин плаћања трошкова за похађање обуке.

Члан 32. Полагање испита

Испит из члана 31. овог закона се полаже пред комисијом коју образује Министар.

Министарство издаје уверење о положеном испиту из става 1. овог члана.

За полагање испита и издавање уверења из става 2. овог члана плаћа се републичка административна такса.

Министар прописује ближе услове, програм и начин полагања испита.

Лиценца за обављање послова енергетског менаџера

Члан 33.

Лиценцу за обављање послова енергетског менаџера према врсти обвезника система издаје Министар.

Лиценца се издаје решењем, у року од 30 дана од дана подношења захтева, ако су испуњени услови прописани законом и прописима донетим на основу њега.

Лиценца за обављање послова енергетског менаџера може се издати лицу које:

1) има уверење о положеном испиту за обављање послова енергетског менаџера;

2) три године радног искуства у струци;

3) поднесе захтев за издавање лиценце енергетског менаџера Министарству и уплати таксу прописану тарифом републичких административних такси која је саставни део закона којим се уређују републичке административне таксе.

Трошкове издавања сноси подносилац захтева за издавање лиценце.

Решење Министра којим се одбија захтев за издавање лиценце је коначно.

Одузимање лиценце

Члан 34.

Издату лиценцу из члана 33. овог закона може решењем одузети Министар по сопственој иницијативи, ако се накнадно утврди да је лиценца издата на основу

нетачних и неистинитих података и ако енергетски менаџер несавесно и нестручно обавља послове за које му је лиценца издата.

Решење из става 1. овог члана је коначно.

На основу правоснажног решења из става 1. овог члана, којим је одузета лиценца, овлашћени енергетски саветник се брише из регистра енергетских саветника.

Лиценца за обављање послова овлашћеног енергетског саветника

Члан 35.

Лиценцу за обављање послова овлашћеног енергетског саветника издаје Министар.

Лиценца се издаје решењем, у року од 30 дана од дана подношења захтева, ако су испуњени услови прописани законом и прописима донетим на основу њега.

Лиценца за обављање послова овлашћеног енергетског саветника издаје се лицу које:

1) има уверење о положеном испиту за обављање послова овлашћеног енергетског саветника;

2) има диплому дипломских академских студија једног од техничких факултета и има најмање три године радног искуства у струци;

3) није правоснажно осуђивано за било које кривично дело против имовине или против привреде;

4) поднесе захтев за издавање лиценце за енергетског саветника Министарству и уплати таксу прописану тарифом републичких административних такси која је саставни део закона којим се уређују републичке административне таксе.

Лиценца из става 1. овог члана издаје се на период од три године.

Издата лиценца из става 1. овог члана, на захтев имаоца може се продужити, ако су у време подношења захтева испуњени услови утврђени овим законом за издавање лиценце.

Трошкове издавања и продужавања важности лиценце из става 1. овог члана сноси подносилац захтева за издавање лиценце.

Решења којим се одбија захтев за издавање лиценце из става 1. овог члана коначно је.

Одузимање лиценце

Члан 36.

Издату лиценцу из члана 35. овог закона може решењем одузети Министар, по сопственој иницијативи, због несавесног и нестручног обављања послова за које је издата лиценца, и то:

1) ако се утврди да је лиценца издата на основу нетачних и неистинитих података;

2) ако лице, коме је издата лиценца, буде осуђено на безусловну казну затвора у трајању од најмање шест месеци за кривично дело против службене тајне или из користољубља, или за дело учињено обављањем послова за које му је издата лиценца;

3) ако је лицу коме је издата лиценца, изречена мера безбедности забране вршења одређених послова за које му је издата лиценца;

4) ако се утврди да лице, у вршењу послова за које му је издата лиценца, поступа на противправан, неморалан и недостојан начин (примање мита, давање мита, примење и давање провизије, корупција, фалсификат и сл.).

Решење из става 1. овог члана је коначно.

На основу правоснажног решења из става 1. овог члана, којим је одузета лиценца, овлашћени енергетски саветник се брише из регистра енергетских саветника.

IV. ОЗНАЧАВАЊЕ НИВОА ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ

1. Производи

Производи који утичу на потрошњу енергије

Члан 37.

Влада, на предлог Министарства, прописује:

1) врсте производа који утичу на потрошњу енергије (у даљем тексту: производ) за које је неопходно означавање потрошње енергије и других ресурса током њихове употребе, односно означавање енергетске ефикасности;

2) динамику обавезног увођења ознака енергетске ефикасности за различите врсте производа.

Овај закон се не примењује на ознаке које су постављене на производ у складу са другим техничким прописима који се односе на безбедност.

Ознака енергетске ефикасности

Члан 38.

Ознака енергетске ефикасности мора да:

1) садржи податке о количини енергије коју производи користе при прописаним условима рада;

2) визуелно указује на класу њихове енергетске ефикасности и то од најнижих до највиших вредности енергетске ефикасности за дати тип производа;

3) садржи и остале податке који потрошачу приказују битна својства производа, као и потрошњу ресурса неопходних за рад производа.

Ознака енергетске ефикасности мора имати изглед и бити постављена на прописан начин, у складу са овим законом.

Обавезе произвођача и испоручиоца и продавца

Члан 39.

Произвођач је дужан да, пре стављања на тржиште производа из члана 37. став 1. овог закона, о свом трошку, изради листу са подацима, ознаку енергетске ефикасности и техничку документацију, која је довољна да се омогући увид у тачност информација садржаних у листи са подацима и означи енергетске ефикасности.

Произвођач из става 1. овог члана одговоран је за тачност ознаке енергетске ефикасности и листе са подацима које испоручује.

Испоручилац производа из члана 37. став 1. овог закона дужан је да:

1) обезбеди листу са подацима и ознаку енергетске ефикасности, у складу са овим законом;

2) достави листу са подацима и ознаку енергетске ефикасности уз производ или на захтев продавца, одмах и бесплатно;

3) обезбеди техничку документацију из става 1. овог члана;

4) листа са подацима о производу буде доступна у брошури или другом штампаном материјалу који прати производ;

5) обезбеди да технички приручници произвођача и промотивни материјали о производима из члана 37. став 1. овог закона у којима се описују специфични технички параметри производа, било да су у штампаном облику или приказани у визуелним медијима, купцима пруже потребне информације о потрошњи енергије и класи енергетске ефикасности производа, на српском језику.

Испоручилац из става 3. овог члана не може оспоравати објављивање информација које даје у ознакама енергетске ефикасности и листама са подацима.

Обавезе продавца

Члан 40.

Продавац је дужан да:

1) када излаже производ из члана 37. став 1. овог закона постави ознаку енергетске ефикасности на начин и место, прописано у складу са овим законом, без коришћења других ознака, симбола и описа који могу да изазову заблуду код потрошача;

2) потрошачима стави на располагање листу са подацима уз упутство или другу литературу која прати производ.

У случају продаје или изнајмљивања производа из члана 37. став 1. овог закона преко интернета, каталога, телемаркетинга или на други сличан начин продаје на даљину, продавац је дужан да купцу, пре куповине производа, пружи информације наведене у ознаци енергетске ефикасности и листи са подацима о производу.

При оглашавању одређеног модела производа из члана 37. став 1. овог закона продавац, односно испоручилац је дужан да при навођењу информација о потрошњи енергије или цене наведе и класу енергетске ефикасности.

Сви технички промотивни материјали о производима из члана 37. став 1. овог закона у којима се описују специфични технички параметри производа, као што су технички приручници и брошуре произвођача било да су у штампаном или електронском облику треба да садрже информације о потрошњи енергије и/или класи енергетске ефикасности.

Овлашћења министра

Члан 41.

Министар, за производе из члана 37. став 1. овог закона, прописује:

- 1) дефиницију типа производа;
- 2) начин означавања, облик, изглед и садржину ознаке енергетске ефикасности;
- 3) облик и садржај листе са подацима о производу, за сваки тип производа;
- 4) податке које мора обавезно да садржи техничка документација, да би се омогућила оцена тачности информација садржаних на ознаци и листи са подацима о производу;
- 5) методологију одређивања класе њихове енергетске ефикасности;
- 6) стандарде и методе мерења који се примењују за добијање информација садржаних на ознаци и у листи са подацима;
- 7) место на које се ознака поставља на изложени производ и начин на који се ознаке и/или информације пружају потрошачима када производе купују или изнајмљују преко интернета, каталога, телемаркетинга или на други сличан начин продаје на даљину;
- 8) специфичан садржај ознаке код рекламирања, где је то предвиђено;
- 9) период трајања класификације ознаке;
- 10) ниво тачности за наводе на ознаци и у листама са подацима.

Еко-дизајн

Члан 42.

Производи се могу ставити на тржиште и употребу само ако испуњавају захтеве еко - дизајна утврђене техничким прописом, ако је њихова усклађеност утврђена у прописаном поступку и ако су означени у складу са прописом који се односи на ту групу производа.

Пре стављања производа на тржиште и употребу ознака усаглашености ставља се на производ када је произвођач или његов заступник обезбедио и дао декларацију о усаглашености производа.

Декларација о усаглашености може да се односи на један или више производа.

Произвођач је дужан да сачини техничку документацију на основу које се може утврдити усаглашеност производа са захтевима еко-дизајна, при чему може изабрати један од прописаних поступака за утврђивање усаглашености.

Произвођач је дужан да, после стављања на тржиште и употребу производа чува релевантну документацију о спроведеном поступку утврђивања усаглашености производа и издатим декларацијама о усаглашености и чини доступном инспекцијској контроли за период од 10 година од када је производ последњи пут произведен.

У одсуству произвођача или његовог заступника увозник из става 1. овог члана чини доступном и чува декларацију о усаглашености производа и техничку документацију.

Релевантни документи из ст. 3. и 4. овог члана достављају се на захтев инспекције у року од 10 дана од пријема захтева.

Производи који имају еко-ознаку, у складу са прописом којим је уређено еко-означавање, сматрају се производима који су усаглашени са захтевима еко-дизајна.

Министар прописује захтеве еко-дизајна из става 1. овог члана, поступак утврђивања усклађености производа са захтевима еко-дизајна, начин означавања производа, садржину декларације о усаглашености и друге услове којима се обезбеђује примена захтева еко-дизајна производа.

Министар доноси техничке прописе којима се прописују технички захтеви за поједине врсте или групе производа.

Енергетски преглед објекта, односно дела објекта

Члан 43.

Сви власници објекта, односно власници делова објекта који је, на основу спроведног енергетског прегледа, сврстана у један од енергетских разреда, као и обвезници система из члана 17. тачка 4) овог закона дужни су да најмање једном у десет година изврше енергетски преглед објекта, односно дела објекта.

Обавези спровођења енергетског прегледа, најмање једном у 10 година, подлежу зграде са корисном површином већом од 1000 m², које користе обвезници система из члана 17. тачке 2), 3) и 4) овог закона.

Обавези спровођења енергетског прегледа зграде, односно дела зграде подлежу и зграде у случају промене намене, промене власника или уколико су намењене за издавање, као и дела зграде.

Инвеститор, продавац или закуподавац изграђеног објекта или јединице објекта која има извештај о спроведеном енергетском прегледу објекта, дужан је:

1) да пре купопродаје, односно закупа објекта, односно дела објекта, стави на увид потенцијалном купцу, односно закупцу, извештај о спроведеном енергетском прегледу, који не може бити старији од 10. година;

2) да при продаји објекта, односно дела објекта или издавању истог у закуп, закључењем уговора о купопродаји, односно закупу објекта или дела објекта, преда купцу или закупцу извештај о спроведеном енергетском прегледу који не може бити старији од 10. година.

Приликом оглашавања продаје или издавања објекта или јединице зграде у јавним медијима, оглас садржи и информацију о његовој енергетској ефикасности.

Обавезе инвеститора

Члан 44.

Обавеза инвеститора је да грејну инсталацију сваког новоизграђеног објекта, предвиђеног за прикључење на систем даљинског грејања или централизованог систем снабдевања топлотном енергијом, опреми уређајима за регулацију и уређајима за мерење предате топлотне енергије, а за сваки део објекта и за свако грејно тело грејне инсталације, уређајима за контролисану регулацију предаје топлотне енергије.

Сви уграђени уређаји за мерење предате топлотне енергије морају претходно бити оверени од стране овлашћеног тела, односно Дирекције за мере и драгоцене метале.

Одредбе ст. 1 и 2. овог члана сходно се примењују и на системе за даљинско и централизовано хлађење објеката.

V. МИНИМАЛНИ ЗАХТЕВИ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ У ПРОИЗВОДЊИ, ПРЕНОШЕЊУ И ДИСТРИБУЦИЈИ ЕЛЕКТРИЧНЕ И ТОПЛОТНЕ ЕНЕРГИЈЕ И ИСПОРУЦИ ПРИРОДНОГ ГАСА

1. Електрична и топлотна енергија

Минимални захтеви енергетске ефикасности

Члан 45.

Нова и ревитализована постројења за производњу, односно системи за преношење и системи за дистрибуцију електричне, односно топлотне енергије, морају да испуњавају минималне захтеве у погледу њихове енергетске ефикасности, а у зависности од врсте и снаге тих постројења, односно величине система (минимални степен корисности постројења за производњу, минимални степен корисности система за преношење и дистрибуцију енергије и др.), у складу са овим законом и законом којим се уређује интегрисано спречавање и контрола загађивања животне средине.

Влада, на предлог Министра ближе прописује минималне захтеве енергетске ефикасности које морају да испуњавају нова и ревитализована постројења и системи из става 1. овог члана.

Елаборат о енергетској ефикасности постројења

Члан 46.

Уз захтев за издавање енергетске дозволе за изградњу нових или реконструкцију постојећих постројења за производњу топлотне или електричне енергије, сагоревањем фосилних односно обновљивих горива, подносилац захтева је дужан да приложи елаборат о енергетској ефикасности постројења који мора да садржи и техно-економску анализу повећања енергетског степена корисности постројења који би се остварио коришћењем комбиноване производње електричне и топлотне енергије.

Уз захтев за издавање енергетске дозволе за изградњу нових или реконструкцију старих система или делова система за преношење електричне енергије, инвеститор је дужан да као саставни део техничке документације приложи и елаборат о енергетској ефикасности система за преношење енергије, којим се доказује да ће бити испуњен захтев о прописаној минималној енергетској ефикасности система, односно да ће планирани степен корисности тих система бити већи од или једнак вредности прописаној актом Владе из члана 54. став 2. овог закона.

Уз захтев за добијање грађевинске дозволе за изградњу нових или реконструкцију старих система или делова система за дистрибуцију електричне, односно топлотне енергије, инвеститор је дужан да као саставни део техничке документације приложи и елаборат о енергетској ефикасности система за дистрибуцију енергије, којим се доказује да ће бити испуњен захтев о прописаној минималној енергетској ефикасности система, односно да ће планирани степен

корисности тих система бити већи од или једнак вредности прописаној актом Владе из члана 45. став 2. овог закона.

Министар ближе прописује садржину елабората о енергетској ефикасности постројења за производњу топлотне или електричне енергије, система или делова система за преношење, односно дистрибуцију електричне, односно топлотне енергије.

2. Мерење и обрачун потрошње енергије

Трифни систем за услуге даљинског грејања

Члан 47.

Надлежни органи јединица локалне самоуправе дужни су да усвоје, тарифни систем за услуге даљинског грејања, који ће цену услуге грејања обрачунавати на основу измерене, стварно предате топлотне енергије.

Надлежни органи јединица локалне самоуправе дужни су да купце топлотне енергије обавесте о почетку примене тарифног система из става 1. овог члана и на јасан и разумљив начин купцу образложе методологију формирања цене услуге грејања.

Цена тарифних елемената

Члан 48.

У одређивању цена појединих тарифних елемената у тарифним системима за пренос и дистрибуцију електричне енергије, односно за дистрибуцију топлотне енергије, могу се користити само вредности губитака које нису веће од вредности максималних губитака дозвољених актом Владе из члана 45. став 2. овог закона.

Подаци о испорученој енергији

Члан 49.

Оператори дистрибутивног и преносног система електричне енергије, оператор транспортног и дистрибутивног система природног гаса, дистрибутери топлотне енергије и привредна друштва у малопродаји енергије, обавезни су да на захтев Министарства, који се не може поставити чешће од једном годишње, на прописаном обрасцу доставе обједињене статистичке податке о енергији испорученој купцима енергије, а који осим тренутних и података из ранијег периода о укупној крајњој потрошњи енергије, могу да укључе и динамику потрошње енергије, профиле оптерећења, потрошњу по постојећим категоријама, групама и географским локацијама потрошача.

Лица из става 1. овог члана обавезна су да на захтев Министарства, у циљу успостављања и праћења система енергетског менаџмента доставе податке о потрошачима енергије који користе више енергије од количине, у складу са прописом из члана 14. став 1. тачка 3) овог закона.

Министар прописује образац на коме се достављају обједињени статистички подаци о испорученој енергији из става 1. овог члана.

Обвезе оператора дистрибутивног система електричне енергије

Члан 50.

Јавна предузећа и друга привредна друштва која врше дистрибуцију електричне енергије дужна су да:

- 1) крајњим купцима, за сваку јединицу зграде обезбеде, по конкурентним ценама, понуду и уградњу уређаја за мерење предате количине електричне енергије, који пружа податке о стварно предатој количини електричне енергије и тачном времену предаје електричне енергије,
- 2) примене тарифни систем који се базира на измереној предатој количини електричне енергије.

Обавезе дистрибутера топлотне енергије

Члан 51.

Јавна комунална предузећа и друга привредна друштва која врше дистрибуцију топлотне енергије дужна су да:

1) дефинишу све услове и податке за израду техничке документације за пројектовање, уградњу и реконструкцију термотехничких инсталација, а нарочито предвиде постављање уређаја:

1. за регулацију и уређаја за мерење предате топлотне енергије за сваку јединицу зграде;

2. за контролисану регулацију предаје топлотне енергије на сваком поједином грејном телу;

2) приликом успостављања новог прикључка, у смислу повезивања зграде на даљински систем грејања:

1. на делу инсталације дистрибутивног система, а непосредно испред места повезивања са унутрашњим грејним инсталацијама зграде, уграде:

– уређај за мерење предате количине топлотне енергије, који обезбеђује тачне податке о стварно предатој количини топлотне енергије и тачно време предаје топлотне енергије згради;

– уређај за аутоматску регулацију предаје топлотне енергије згради;

2. изврше контролу исправности свих већ уграђених мерних уређаја за мерење предате топлотне енергије згради;

3) за зграде већ прикључене на систем даљинског грејања, на делу инсталације дистрибутивног система, непосредно испред места повезивања са унутрашњим грејним инсталацијама зграде, уграде:

1. уређај за мерење предате количине топлотне енергије, који обезбеђује тачне податке о стварно предатој топлотној енергији и тачно време предаје топлотне енергије згради;

2. уређај за аутоматску регулацију предате топлотне енергије згради;

3. врше редовну контролу исправности уграђених уређаја за мерење предате топлотне енергије згради и о томе воде евиденцију;

4) за објекте већ прикључене на систем даљинског грејања, на захтев власника зграде, односно јединице зграде:

1. обезбеде понуду да, уколико техничке могућности то дозвољавају и уколико је то економски исплативо, грејну инсталацију, по конкурентним ценама,

опреме уређајима за мерење предате топлотне енергије, који обезбеђују тачне податке о стварно предатој количини топлотне енергије и тачно време предаје енергије за сваку јединицу зграде, као и уређајима за контролисану регулацију предаје топлотне енергије на сваком поједином грејном телу;

2. изврше технички пријем опреме за мерење количине предате топлотне енергије која пружа могућност бележења времена предаје енергије за сваку јединицу зграде, а коју су уградила друга привредна друштва, односно правна лица, под условом да су испуњени технички услови, у складу са законом;

5) примене тарифни систем из члана 47. став 1. овог закона, у року који пропише надлежни орган јединице локалне самоуправе, који не може бити дужи од 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Право власништва, обавеза одржавања и сервисирања уређаја за мерење предате топлотне енергије сваком делу објекта и други имовинско-правни односи регулишу се посебним уговором који се закључује између власника дела објекта и јавног предузећа или привредног друштва које врши дистрибуцију топлотне енергије.

Министар прописује услове из става 1. тачка 4) подтачка 1. овог члана, под којима би опремање грејне инсталације мерним уређајима било технички неизводљиво или у односу на дугорочно процењену уштеду енергије није економски исплативо као и врсту објеката на које се примењује обавеза инвеститора из члана 44. став 1.

Испорука природног гаса

Члан 52.

Јавна предузећа и друга привредна друштва која врше испоруку природног гаса, дужна су да:

1) крајњим купцима, за сваку јединицу зграде повезану са инсталацијом обезбеде, по конкурентним ценама, понуду и уградњу уређаја за тачно мерење предате количине природног гаса и који пружа податке о тачном времену предаје природног гаса,

2) примене тарифни систем који се базира на измереној предатој количини природног гаса.

Информисање купца

Члан 53.

Јавна предузећа и друга привредна друштва која врше дистрибуцију електричне и топлотне енергије дужна су да једном месечно уз или на рачуну за испоручену енергију информишу купца о: количини енергије коју је купац преузео током претходног месеца, тренутној цени енергије, укупно преузетој количини енергије, као и тренду месечних преузимања енергије током 12 месеци који претходе посматраном периоду, односу преузетих количина енергије у претходном месецу и истом месецу претходне године, о односу количине енергије коју је он преузео и просечне количине енергије коју преузимају купци исте категорије, начинима да купци добију информације о доступним мерама побољшања енергетске ефикасности, списку мера које купци могу да предузму у циљу уштеде

енергије, као и о другим подацима који могу бити од значаја за рационално коришћење.

Обавеза из става 1. овог члана сходно се примењује и на испоруку природног гаса.

3. Контрола система за грејање и котлова

Обавеза контроле рада котлова, односно ложишта

Члан 54.

Власници котлова, као и закупци или корисници котлова по другом правном основу, односно других ложишта топлотне снаге веће од 20 kW дужни су да обезбеде спровођење редовне контроле процеса сагоревања у тим котловима, односно ложиштима у циљу утврђивања степена корисности котла, односно других ложишта, као и да предузимају мере са циљем достизања вредности прописаних величина стања процеса сагоревања.

Власници котлова или корисници котлова по другом правном основу чији котлови представљају саставни део система за грејање објекта односно дела објекта, дужни су да истовремено са контролом рада котла спроведу и контролу система за грејање ради утврђивања финансијско исплативих мера повећања његове ефикасности.

Контролу рада котла, односно ложишта из ст. 1. и 2 овог члана обављају овлашћена лица која испуњавају услове у погледу кадрова и опреме за обављање контроле.

Министар доноси решење о овлашћивању правних лица која испуњавају услове из става 3. овог члана.

Решење из става 4. овог члана Министар доноси у року од 60 дана од дана подношења захтева за овлашћивање, уколико су испуњени услови прописани овим законом и другим прописима.

Решење из става 4. овог члана издаје се на период од 4 године и може се продужити за исти период, ако је овлашћено правно лице поднело захтев и испуњава услове који се захтевају за издавање решења.

Уколико један или више услова на основу којих је донето решење о овлашћивању престане да постоји, Министар доноси решење о одузимању овлашћења.

Решења из ст. 4. и 7. овог члана објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Министар ближе прописује:

1) садржину, начин и рокове вршења контроле рада котлова односно других ложишта, укључујући систем за грејање објекта, односно појединих делова система за грејање; граничне вредности величина стања процеса сагоревања, рокове и мере за достизање тих вредности према инсталисаном капацитету котлова, односно ложишта; садржај извештаја о извршеној контроли и начин евидентирања података добијених мерењима;

2) услове које морају да испуњавају овлашћена правна лица за контролу котлова, односно других ложишта, укључујући систем за грејање објекта, односно дела објекта.

4. Контрола система за климатизацију

Обавеза контроле рада система за климатизацију

Члан 55.

Власник објекта или дела објекта у којем је уграђен систем за климатизацију, номиналне расхладне снаге веће од 12 kW дужан је да обезбеди спровођење редовних контрола тог система.

Контролу рада система из става 1. овог члана обавља овлашћено лице.

На поступак и начин овлашћивања лица из става 3. овог члана сходно се примењују одредбе члана 54. овог закона

Министар ближе прописује:

1) садржину, начин и рокове контроле система за климатизацију, садржину извештаја о извршеној контроли и начин евидентирања података добијених мерењима.

2) услове које морају испунити лица да би обављала контролу система климатизације.

Достављање извештаја

Члан 56.

Извештаје из чл. 54. и 55. овог закона овлашћена правна лица достављају обвезнику контроле из чл. 54 и 55. овог закона у року од 15 дана.

Извештаје из става 1. овог члана овлашћена правна лица достављају Министарству у року од 30 дана од спроведене контроле.

VI. ФИНАНСИРАЊЕ, ПОДСТИЦАЈНЕ И ДРУГЕ МЕРЕ ЕФИКАСНОГ КОРИШЋЕЊА ЕНЕРГИЈЕ

Финансирање ефикасног коришћења енергије

Члан 57.

Послови у области ефикасног коришћења енергије који се финансирају или суфинансирају у складу са овим законом, јесу послови који се односе пројекте, програме и активности, а нарочито за:

1) примену техничких мера у циљу ефикасног коришћења енергије у секторима производње, преношења, дистрибуције и потрошње енергије;

2) подстицање развоја система енергетског менаџмента за субјекте који нису обвезници система;

3) промовисање и спровођење енергетских прегледа објеката, производних процеса и услуга;

4) изградњу система за комбиновану производњу топлотне и електричне енергије када су испуњени захтеви у погледу енергетске ефикасности постројења, прописани у складу са законом којим се уређује енергетика, а када инвеститор топлотну и електричну енергију користи искључиво за сопствене потребе;

- 5) подстицање развоја енергетских услуга на тржишту Републике Србије;
- 6) подстицање употребе обновљивих извора енергије за производњу електричне и топлотне енергије за сопствене потребе;
- 7) остале активности које за циљ имају ефикасније коришћење енергије.

Средства за финансирање

Члан 58.

Средства за финансирање послова из члана 57. овог закона обезбеђују се из:

- 1) буџета Републике Србије;
- 2) буџета аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе;
- 3) накнада за коришћење енергије и унапређење енергетске ефикасности, у складу са законом којим се уређују накнаде за коришћење јавних добара;
- 4) фондова Европске уније и других међународних фондова;
- 5) донација, поклона, прилога, помоћи и сл. за повећање капацитета за имплементацију закона;
- 6) кредита међународних финансијских институција;
- 7) других извора у складу са законом.

Средства из става 1. овог члана могу се користити само за намене одређене овим законом.

Буџетски фонд за унапређење енергетске ефикасности

Члан 59.

Буџетски фонд за унапређење енергетске ефикасности Републике Србије (у даљем тексту: Буџетски фонд) оснива се ради евидентирања средстава намењених финансирању послова ефикасног коришћења енергије који се финансирају у складу са овим законом.

Наменска примања буџета Републике Србије и извршени издаци ради остваривања циља из става 1. овог члана водиће се одвојено у оквиру главне књиге трезора на повезаним евиденционим контима.

Буџетски фонд се оснива на неодређено време, у складу са законом којим се уређује буџетски систем.

Буџетским фондом управља Министарство.

Приходи Буџетског фонда

Члан 60.

Средства за финансирање Буџетског фонда обезбеђују се:

- 1) из апропријација у буџету Републике Србије за текућу годину;
- 2) од накнада из члана 58. овог закона, остварених на територији Републике Србије, у складу са законом којим се уређују накнаде за коришћење јавних добара;
- 3) донација и кредита.

Влада доноси годишњи програм финансирања активности и мера унапређења енергетске ефикасности у складу са Стратегијом, Програмом остваривања Стратегије, Акционим планом и другим актима и прописима из области ефикасног коришћења енергије, уговорима, као и међународним уговорима чији је потписник Република Србија.

Расподела средстава

Члан 61.

Средства Буџетског фонда дају се корисницима средстава Буџетског фонда у сврху финансирања ефикасног коришћења енергије из члана 57. овог закона, а на основу јавних конкурса које објављује Министарство.

Средства Буџетског фонда доступна су правним и физичким лицима са седиштем на територији Републике Србије која испуњавају услове за доделу средстава на основу јавног конкурса

У случајевима када се финансирање услуга по уговору о финансирању од треће стране из члана 5. тачка 43) овог закона, врши средствима Буџетског фонда, средства се додељују по поступку и критеријумима прописаним законом којим се уређују јавне набавке.

Уз захтев за добијање средстава Буџетског фонда, сходно члану 59. овог закона, за финансирање инвестиционих пројеката унапређења енергетске ефикасности постојећих објеката, технолошког процеса или услуге, прилаже се извештај о извршеном енергетском прегледу, односно елаборат о енергетској ефикасности нових објеката, у складу са овим законом.

У року од 12 месеци по завршетку пројекта за који су одобрена средства Буџетског фонда из става 4. овог члана, корисници истих су дужни да спроведу нов енергетски преглед објекта, технолошког процеса или услуга и Буџетском фонду доставе нов извештај о извршеном енергетском прегледу, којим се извештава о оствареној уштеди енергије.

Трошкови извршеног енергетског прегледа из става 5. овог члана падају на терет подносиоца захтева за добијање средстава Буџетског фонда.

Министар прописује критеријуме под којима корисници средстава могу бити изузети од обавезе вршења енергетског прегледа из става 4. и 5. овог члана.

Министар прописује ближе услове за расподелу и коришћење средстава Буџетског фонда, начин расподеле тих средстава, као и начин праћења наменског коришћења средстава и уговорених права и обавеза.

Коришћење средстава

Члан 62.

Коришћење средстава из Буџетског фонда врши се у складу са годишњим програмом из члана 60. став 2. овог закона.

Корисник средстава Буџетског фонда дужан је да додељена средства користи наменски, на начин и у роковима утврђеним уговором о коришћењу средстава.

Ако корисник средстава додељена средства не користи на начин и за сврху утврђену уговором, дужан је да ненаменски утрошена средства врати Буџетском

фонду, а за штету нанесену Буџетском фонду одговара на начин утврђен уговором о коришћењу средстава и законом.

Финансирање на нивоу аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе

Члан 63.

Надлежни орган аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе својим актом може утврдити посебне финансијске и друге подстицаје, оснивање буџетских фондова као и коришћење средстава из постојећих сопствених фондова за реализацију пројеката и других активности за ефикасно коришћење енергије на својој територији, у складу са законом и прописима који регулишу рад ових органа.

О својим активностима у смислу става 1. овог члана, надлежни орган аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе дужан је да у циљу вођења националне евиденције обавести Министарство и на захтев Министра достави информације о спроведеним активностима.

1. Пореске, царинске и друге олакшице

Члан 64.

За правна и физичка лица која примењују технологије, производе и стављају у промет производе који доприносе ефикаснијем коришћењу енергије могу се утврдити пореске, царинске и друге олакшице, под условима и у складу са законом и другим прописима којима се уређују порези, царине и друге дажбине.

2. Обновљиви извори енергије

Члан 65.

Мером ефикасног коришћења енергије, у смислу овог закона, сматра се и производња електричне односно топлотне енергије коришћењем обновљивих извора енергије, под условом да се произведена електрична односно топлотна енергија користе за потребе објекта у коме се енергетски објекат налази.

3. Енергетска услуга

Услови за пружање енергетске услуге

Члан 66.

Енергетску услугу пружа правно лице и предузетник (ЕСКО) на основу уговора о енергетској услузи.

Енергетска услуга може обухватити и енергетски преглед, пројектовање, грађење, реконструкцију, енергетску санацију, одржавање објеката, као и управљање и надзор над коришћењем енергије.

Енергетске услуге може да врши лице из става 1. овог члана:

1) ако је регистровано у Агенцији за привредне регистра за вршење енергетских услуга;

2) ако има најмање једног запосленог овлашћеног енергетског саветника одговарајуће струке;

3) ако има решење о испуњености услова за пружање енергетских услуга.

Министар доноси решење о испуњености услова за пружање енергетских услуга.

Решење из става 4. овог члана је коначно.

Право на обављање делатности пројектовања, грађења, реконструкције и одржавања објекта који је предмет уговора о енергетској услузи остварује се по посебним прописима.

Министарство води регистар извршилаца енергетских услуга (ЕСКО).

Министарство предузима активности на промоцији развоја енергетских услуга на тржишту Републике Србије.

Извршилац и обим енергетске услуге

Члан 67.

Уговор о енергетској услузи је уговор који се, сагласношћу воља, закључује између корисника енергетске услуге (у даљем тексту: корисник) и извршиоца енергетских услуга (ЕСКО) - (у даљем тексту: извршилац) за примену појединих мера побољшања енергетске ефикасности.

Уговор из става 1. овог члана сачињава се у писаној форми и нарочито садржи податке о:

- 1) наручиоцу енергетских услуга;
- 2) извршиоцу енергетских услуга;
- 3) трећој страни ако она учествује у финансирању енергетских услуга;
- 4) уговорном објекту или објектима;
- 5) основним енергетским потребама;
- 6) процени енергетског стања;
- 7) референтном периоду у односу на који се рачуна уштеда енергије;
- 8) потрошњи енергије у референтном периоду;
- 9) мерама за побољшање енергетске ефикасности, уговореним уштедама енергије и поступцима за утврђивање уштеда енергије;
- 10) начину финансирања мера за побољшање енергетске ефикасности;
- 11) начину одређивања и плаћања накнаде за енергетску услугу;
- 12) другим правима и обавезама уговорних страна.

Средства за извођење енергетских услуга обезбеђује извршилац, у целости или делимично, из властитих извора или од трећих лица.

Висина трошкова извршиоца, односно вредност улагања за уведене мере побољшања енергетске ефикасности одређују се и плаћају извршиоцу према уговором одређеном нивоу побољшања енергетске ефикасности.

Трошкови извршиоца и вредност улагања у примену мера побољшања енергетске ефикасности из става 4. овог члана плаћају се односно враћају извршиоцу из уштеда остварених у потрошњи енергије у референтном периоду из става 2. тачка 7) овог члана.

Извршилац енергетских услуга, односно трећа страна сноси, у потпуности или делом, финансијски, технички и комерцијални ризик реализације енергетске услуге.

Права и обавезе уговорних страна из става 1. овог члана одређују се и врше у складу са законом којим се уређују облигациони односи, ако овим законом није другачије прописано.

Министар прописује облик и структуру модела уговора за поједине врсте енергетских услуга које се врше у смислу ст. 1 и 2. овог члана када се финансирају средствима буџетског фонда, или када су корисници из јавног сектора.

4. Обавезе јавног сектора

Члан 68.

Сви органи и институције јавног сектора, укључујући јавна предузећа, дужни да предузимају мере за побољшање енергетске ефикасности у објектима које они користе односно, у оквиру обављања својих делатности, спроводећи пре свега економски оправдане мере које стварају највеће енергетске уштеде у најкраћем временском периоду.

Мере побољшања енергетске ефикасности за органе, организације и службе из става 1. овог члана, поред активности усмерених на повећање ефикасног коришћења енергије, обухватају и упознавање запослених са мерама ефикасног коришћења енергије и начинима њихове примене и успостављање и примену критеријума ефикасног коришћења енергије при набавци роба и услуга.

Минимални захтеви у поступку јавне набавке роба и услуга

Члан 69.

Наручиоци јавне набавке у поступку јавне набавке роба и услуга утврђеним законом којим се уређују услови, начин и поступак јавних набавки, дужни су да приликом одлучивања о избору понуђача узму у обзир и енергетску ефикасност роба и услуга и настојаће да у набавци добара набављају такве производе који припадају највишој класи енергетске ефикасности.

Министар прописује минималне критеријуме у погледу енергетске ефикасности у поступку јавне набавке роба и услуга.

Критеријуми код куповине или закупа објеката

Члан 70.

Приликом куповине или закупа објекта или делова објекта за потребе органа, организација и јавних предузећа из члана 68. став 1. овог закона као критеријум за одлучивање купац мора да узме у обзир и енергетску ефикасност објеката или дела објекта.

5. Енергетска ефикасност у сектору транспорта

Члан 71.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе са више од 20.000 становника дужан је да донесе програм унапређења енергетске ефикасности у транспорту на период од три године.

Програм из става 1. овог члана доставља се Министарству.
Извештај о реализацији програма из става 1. овог члана подноси се Министарству најкасније 30 дана по истеку периода на који је програм донет.

Програм унапређења енергетске ефикасности

Члан 72.

Програм унапређења енергетске ефикасности у транспорту садржи нарочито:

- 1) анализу постојећег стања енергетске ефикасности у транспорту;
- 2) циљеви унапређења енергетске ефикасности;
- 3) предлог организационих, техничких, промотивних и других мера за унапређење енергетске ефикасности у транспорту са проценом уштеде енергије и смањења емисије гасова са ефектом стаклене баште;
- 4) примену обновљивих извора енергије (биодизел и др.) у јавном превозу;
- 5) динамику и трошкове за реализацију предложених мера за унапређење енергетске ефикасности у транспорту.

Министар уз сагласност министра надлежног за послове саобраћаја прописује садржину програма унапређења енергетске ефикасности у транспорту.

Утврђивање и праћење индикатора потрошње енергије у саобраћају

Члан 73.

Правна лица која обављају обавезне техничке прегледе возила у складу са законом дужна су да податке који омогућавају утврђивање и праћење индикатора потрошње енергије у транспорту доставе једном годишње Агенцији за безбедност саобраћаја.

Агенција за безбедност саобраћаја на основу прикупљених података из става 1. овог члана води базу тих података.

Агенција за безбедност саобраћаја доставља једном годишње Министарству извештај са подацима из става 2. овог члана, на прописаном образцу.

Агенција за безбедност саобраћаја, на захтев јединице локалне самоуправе, доставља релевантне податке за израду програма унапређења енергетске ефикасности у транспорту.

Министар прописује обим и врсту података који се прикупљају из обавезних техничких прегледа, као и садржину и образац извештаја који омогућавају утврђивање и праћење индикатора потрошње енергије у транспорту.

VII. НАДЗОР

1. Надзор над спровођењем закона

Члан 74.

Надзор над спровођењем овог закона врши Министарство.

Надзор обухвата надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона који се односе на систем енергетског менаџмента, вршење енергетског прегледа, означавање енергетске ефикасности и испуњавања минималних захтева енергетске ефикасности.

Инспекцијски надзор

Члан 75.

Инспекцијски надзор над спровођењем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство преко инспектора за контролу енергетске ефикасности.

Инспекцијски надзор који обухвата контролу техничких уређаја и опреме у промету у смислу испуњавања минималних захтева енергетске ефикасности, односно да ли имају ознаке енергетске ефикасности, као и услове еко дизајна прописане овим законом врше тржишни инспектори, чија су овлашћења и дужности уређени овим законом и законом којим се уређује област трговине.

Члан 76.

Инспектор за контролу енергетске ефикасности врши надзор на објектима на којима обвезници система имају право власништва или закупа.

У вршењу инспекцијског надзора, инспектор за контролу енергетске ефикасности врши контролу:

- 1) да ли обвезник система извршава обавезе из члана 17. став 2. и члана 18. овог закона;
- 2) проверава квалификације лица који обављају послове енергетског сарадника и енергетских менаџера;
- 3) проверава тачност и веродостојност извештаја о спровођењу мера ефикасног коришћења енергије које енергетски менаџери достављају Министарству, укључујући и проверу доношења и реализације планова и програма из члана 18. тач. 3) и 5) у роковима у којима се ти планови и програми доносе;
- 4) проверава да ли енергетске прегледе спроводи правно лице које у складу са овим законом има обавезу вршења истих;
- 5) да ли је енергетски преглед извршен у складу са прописаном методологијом;
- 6) да ли се извештај о спроведеном енергетском прегледу архивира и чува на прописан начин;
- 7) да ли постоји конфликт интереса овлашћеног енергетског саветника и да ли се поштује поверљивост података до којих се долази у вршењу енергетског прегледа;
- 8) да ли су испуњени минимални захтеви енергетске ефикасности у производњи, преносу и дистрибуцији електричне и топлотне енергије и испоруци природног гаса;

9) да ли су у јавном сектору и сектору транспорта спроведене мере енергетске ефикасности;

10) врши и друге провере обвезника система енергетског менаџмента.

2. Овлашћења инспектора

Члан 77.

У вршењу инспекцијског надзора инспектор за контролу енергетске ефикасности има овлашћење да:

- 1) наложи да се утврђене неправилности и недостаци отклоне у примереном року који одреде;
- 2) наложи ревизију и спровођење енергетског прегледа; и
- 3) предузима друге радње у складу са законом.

Члан 78.

Правно или физичко лице коме је решењем инспектора наложено отклањање недостатака и неправилности дужно је да писмено обавести инспектора о отклањању недостатака и неправилности у року који је одређен решењем.

Члан 79.

Инспектор за контролу енергетске ефикасности не може да припрема или да учествује у изради техничке документације и вршењу контроле техничке документације за пројекте повећања енергетске ефикасности над којима врши инспекцијски надзор и да врши стручни надзор у реализацији пројеката повећања енергетске ефикасности над којима врши инспекцијски надзор.

Члан 80.

Инспектор за контролу енергетске ефикасности не може да припрема или учествује у изради програма и планова енергетске ефикасности, као и извештаја енергетских менаџера обвезника система над којима врши инспекцијски надзор.

Члан 81.

Правно лице, односно предузетник је дужан да омогући инспектору за контролу енергетске ефикасности несметано извршавање инспекцијског надзора, да му дозволи улазак у објекте који су предмет инспекцијског надзора, као и да му стави на располагање све захтеване податке, документа и извештаје потребне за вршење инспекцијског надзора.

Члан 82.

На решење инспектора за контролу енергетске ефикасности може се изјавити жалба Министру, у року од 15 дана од дана пријема решења.

Жалба не одлаже извршење решења.

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1. Привредни преступи

Члан 83.

Новчаном казном од 1.000.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ привредно друштво или друго правно лице које:

1) пусти у промет енергетске производе и опрему који ~~не задовољавају~~ ~~минималне захтеве енергетске ефикасности~~, односно који немају ознаке класе енергетске ефикасности и не испуњава прописане обавезе у складу са законом (члан 40);

2) пусти у промет енергетске производе који не испуњавају услове еко дизајна производа утврђене техничким прописом и ако нису означени у складу са прописом који се односи на ту групу производа (члан 42).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

Члан 84.

Новчаном казном од 1.000.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ јавно предузеће или друго привредно друштво, које врши дистрибуцију електричне енергије, ако не поступи по одредбама члана 50. овог закона.

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у јавном предузећу или другом привредном друштву које врши дистрибуцију електричне енергије, новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

Члан 85.

Новчаном казном од 1.000.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ јавно предузеће или друго привредно друштво, које врши дистрибуцију топлотне енергије, ако не поступи по одредбама члана 51. овог закона.

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у јавном предузећу или другом привредном друштву које врши дистрибуцију топлотне енергије, новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

2. Прекршаји

Члан 86.

Одговорно лице у органу државне управе које не води регистар лиценцираних енергетских менаџера и енергетских саветника, казниће се новчаном казном од 25.000 до 50.000 динара (члан 15. став 5. тач. 7) и 8)).

Одговорно лице у органу државне управе које не води базу података о извршеним енергетским прегледима, казниће се новчаном казном од 25.000 до 50.000 динара (члан 20. став 4).

Члан 87.

Одговорно лице у надлежном органу које изда енергетску дозволу за изградњу нових или ревитализацију постојећих постројења за производњу топлотне или електричне енергије, без, у прописаној форми, поднетог елабората о енергетској ефикасности постројења, казниће се за прекршај затвором до 60 дана и новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара (члан 46. став 1).

Одговорно лице у надлежном органу које изда енергетску дозволу за изградњу нових или реконструкцију старих система или делова система за преношење електричне енергије, без, у прописаној форми, поднетог елабората о енергетској ефикасности система за преношење енергије, или у случају да се елаборатом о енергетској ефикасности утврђује да систем за преношење енергије не испуњава прописане минималне захтеве енергетској ефикасности система, односно нетачно прикаже да ће планирани степен корисности тих система бити већи од или једнак вредности прописаној актом Владе из члана 45. став 2. овог закона, казниће се за прекршај затвором до 60 дана и новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара (члан 46. став 2).

Члан 88.

Одговорно лице у надлежном органу које изда грађевинску дозволу за изградњу нових или реконструкцију постојећих постројења за производњу топлотне или електричне енергије без, у прописаној форми поднетог елабората о енергетској ефикасности постројења или у случају да се елаборатом о енергетској ефикасности постројења утврђује да постројење не испуњава минималне захтеве енергетске ефикасности постројења, односно нетачно прикаже да ће планирани степен корисности постројења бити већи или једнак вредности прописаној у акту Владе из члана 54. став 2. овог закона, казниће се за прекршај казном затвора до 60 дана и новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара (члан 46. став 3).

Члан 89.

Новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај привредно друштво или друго правно лице које:

- 1) одбије да учествује у спровођењу система енергетског менаџмента и не испуњава прописане обавезе (чл. 17. и 18);
- 2) не обавести купце енергије о преузетој количини енергије (члан 53);
- 3) не изврши преглед котла, односно других ложишта (члан 54);
- 4) не изврши преглед система за припрему ваздуха за климатизацију простора (члан 55).

За прекршај из става 1. тач. 1) и 2) овог члана казниће се и одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара.

За прекршај из става 1. тач. 3) и 4) овог члана казниће се и физичко лице новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара

Члан 90.

Новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице уписано у регистар овлашћених енергетских саветника које Министарству не достави податке о извршеном прегледу, у року, на начин и прописаном обрасцу (члан 20. став 3).

Новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице као обвезник система, које Министарству одбије да достави на увид извештај о спроведеном енергетском прегледу (члан 27).

Новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице уписано у регистар овлашћених енергетских саветника које Министарству одбије да достави на увид извештај о енергетском прегледу које је то правно лице обавило (члан 27).

За прекршај из ст. 1 и 2. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара.

Члан 91.

Новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај овлашћени енергетски саветник физичко лице које Министарству одбије да достави на увид извештај о спроведеном прегледу који је то лице обавило (члан 27).

Члан 92.

Новчаном казном од 100.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај овлашћени енергетски саветник физичко лице које:

- 1) не достави Министарству податке о извршеном прегледу, односно енергетској ревизији у року, на начин и прописаном обрасцу (члан 20. став 3);
- 2) у извештају о спроведеном енергетском прегледу изнесе нетачне, односно непотпуне податке (члан 23);
- 3) потпише извештај о спроведеном енергетском прегледу који није извршио;
- 4) да лажну изјаву да се не налази у конфликту интереса (члан 26. став 3);
- 5) користи податке до којих дође приликом вршења енергетског прегледа супротно обавези поштовања правила поверљивости (члан 28).

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 93.

Предлоге за утврђивање циљева из члана 14. став 1. тачка 2) овог закона Министарство ће подносити Влади, ради разматрања и одлучивања, у роковима који омогућавају несметано доношење акционих планова за енергетску ефикасност Републике Србије, по динамици из члана 8. овог закона, односно доношење планова и програма рационалне употребе енергије обвезника система, по динамици из члана 17. овог закона.

Прописи за спровођење овог закона из чл. 9. до 34, члан 42, чл. 45. до 55, као и из чл. 51. до 64. овог закона донеће се у року од 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона, ако за доношење појединих прописа овим законом није прописан краћи рок.

Прописи за спровођење овог закона из чл. 38. и 41, донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 94.

Привредна друштва из члана 17. тач. 1), 2) и 3) ради извршавања обавеза које имају као обвезници система ускладиће правилнике о организацији и систематизацији послова, по поступку и у складу са законом којим се уређује област радних односа, најкасније у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Надлежни органи јединица локалне самоуправе, надлежни органи аутономне покрајине и надлежни органи државне управе и други органи Републике Србије из члана 17. тачка 4) овог закона, ради извршавања обавеза које имају као обвезници система, ускладиће најкасније у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона, акте о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, по закону и другим прописима којима се уређује државна управа, односно по закону, статуту аутономне покрајине и другим прописима којима се уређује област покрајинске аутономије и локалне самоуправе.

Члан 95.

Обвезник система из члана 17. овог закона ће по доношењу подзаконског акта из члана 17. тачка 2) овог закона, најкасније у року од 24 месеца од ступања на снагу тог акта именовати потребан број енергетских менаџера.

Обвезник система ће у року од 60 дана по доношењу Акционог плана за енергетску ефикасност Републике Србије из члана 8. став 1. овог закона, донети план енергетске ефикасности из члана 18. тачка 3) овог закона.

Члан 96.

Одребе члана 35. овог закона примењују се по истеку 24 месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Министар ће, у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона, образовати комисију за утврђивање квалификација и подношење предлога за стицање звања енергетског саветника, по критеријумима и условима садржаним у акту о образовању ове комисије.

На основу предлога комисије из става 2. овог члана, министар може решењем издати привремену лиценцу за обављање послова овлашћеног енергетског саветника.

Привремена лиценца из става 3. овог члана издаје се са роком важења од три године, с тим што рок важења тако издатих лиценци у сваком случају истиче са истеком рока из става 1. овог члана.

Привремена лиценца из става 3. овог члана може се одузети решењем министра из разлога прописаних чланом 37. овог закона.

По истеку рока из става 1. овог члана лиценце за обављање послова енергетског саветника могу се издавати искључиво у складу са одредбама члана 36. овог закона.

Одребе члана 43. став 3 овог закона примењују се по истеку 24 месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 97.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а одредбе чл. 57. до 62. овог закона примењују се од 1. јануара 2014. године.